

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi uccá 22. I. em. Telefon: 23-33. - Kiadóhivatal, külsőnkönyvtár és jegyiroda Aradi uccá 8. Telefon: 13-06. - Nyomda: Löw Lipót uccá 19. Telefon: 26-34. Távirat: és lev. cím: Délmagyarország Szeged

Kedd, 1933 március 21

Ara 16 fillér

IX. évfolyam, 64. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20 Vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő - Egyes szám ára hétköznap 10. vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele teríté szerint. Megjelent: hétfő kivételével naponta reggel

Szegedi kultúra, szegedi hatóság

Nem a mi igazunk, Szeged igazának a bizonyítására egyetlen alkalmat sem szabad elszalasztanunk. Az viszont nem szorul ma már bizonyításra, hogy erősen téved, aki azt papolja, hogy józan eszű ember nem szédíti most az embertársait kulturával, hanem az után néz, amiből megél. Sokan néznének sokkal nagyobb eredménnyel az után, amiből megélnének, ha a kultúra mélyebben eresztett volna gyökeret az emberiség lelkébe, ha a nemzetközi élet szelleménél fogva az államférfiak nagyobb fontosságot tulajdonítanak a kultúra, mint a fegyverek erejének. Ezek azonban a helyi gazdasági, kulturális, közigazgatási és társadalmi élettől független, azokon messze fölül emelkedő, náluknál átfogóbb és messzehatóbb szempontok.

Hogy milyen mély jelentősége van a kultúrának helyi vonatkozásban is, azt mi sem bizonyítja világosabban, mint a kecskeméti művésztelep és a szolnoki művész- és írókolónia esete. Mindkét alföldi városnak előkelő helyezés jutott a klebelsbergi koncepcióban. Mégis: Kecskemét presztizsét a művésztelep alapította, vitte át a köztudatba és hosszú ideig csak a művésztelep tartotta fenn. Szolnok nevét művésztelepének olyan kiválóságai alapozták meg, mint Lányi Iványi Grünwaldés Pényes Adolf és Szolnok kulturálisán már is kitűnően hangzó nevét még jobb hangzásúvá az írókolónia tervének megvalósítása fogja finomítani. A megélhetés gondjainak eloszlatása vagy csökkentése nem független ezektől a kulturális megmozdulásoktól. Minél jobban megy például a színház, annál nagyobb forgalom forrása a kereskedelem és az ipar részére és annál kisebb a veszélye annak, hogy azok, akik hitelenek, veszíteni fognak. Abban is, hogy rosszul vagy jól megy-e a mozi, érdekelt a város mint erkölcsi testület, mint adószedő és érdekelt egész csomó iparág és alkalmazott.

Azért mondjuk mindezt és azért foglalkozunk ismételen helyi kulturális jelenségekkel, mert meg akarjuk törni azt a valósággal atavisztikusan megcsökönnyösödöttnek látszó érdektelenséget, amelyben a hatóság mindannyiszor tétlenkedik, valahányszor fel kellene eszmélnie kulturális kérdések meglátására. Azzal az indokolással hamar készen vannak, hogy a gazdasági krízis aléltá tette ezt a várost, hogy arra, hogy színházba vagy moziba menjen, nincs pénze ma egyetlen társadalmi rétegnek se. Igaz, hogy a felelőségek a közönségre való ez az áthárítása olyan uraknak a szívós munkája, akik ép oly alacsony kulturális lelkesedéssel, mint amilyen kevés üzleti rátermettséggel állanak elsőrendű szolgáltatásokra hivatott, nagyjelentőségű intézmények élén. Kivédhetetlen bűne azonban a hatóságnak, hogy ezt a balhíttet meg hagyja gyökeresedni. Hogy azt a látszatot kelti, mintha maga is hinne ebben a város szempontjából életveszélyes tévhitben. Mintha az lenne a meggyőződése, hogy színház és mozi kizárólag azért rossz, mert gazdasági krízis van és nincs kulturális lelkesedés, mintha soha, egyetlen röpke pillanatra sem eszmélt volna arra, hogy azért mélyült

el kulturális életünk válsága, mert helytelenül kiválasztott vezetők hiányzik nemcsak a nagyratörés lelkessége, hanem az okos üzleti politika leleményessége is.

A színházban az egész mult héten próza ment. Nem évek, évtizedek óta halljuk, hogy Szegednek csak operett kell. A röhgögtető helyzetkomikumok s a limonédé ízű dallamok részére kizárólagosságot követelők mit szólnak ahhoz, hogy népes nézőtér előtt ment Calderon, hogy két telt ház épült és lelkesed

dett Madáchon s hogy nyomban utána fel-emelt helyárok mellett is zsufolt nézőtér előtt énekelték a Troubadourt az ország legkiválóbb operaénekesei? Nem muszáj itt tanulni? Szabad a cselekvés idejét még halasztani? A szegedi hatóságnak a szegedi kultúrával szemben tömérdek mulasztása van. A színház révbe-vezetésével és a moziélet megteremtésével kezdje el hibáinak jóvátételét. Közönség és a közönségben kulturaszeretet, lelkesedés és áldozatkészség van.

MacDonald legalább egy nemzedékre akarja biztosítani Európa békéjét

Róma, március 20. Mussolini és az angol miniszterek között vasárnap megegyezés jött létre egy tervezetben, amelyet Mussolini készített elő, hogy megteremtse a nyugati négy nagyhatalom együttműködését abból a célból, hogy a Kellogg-paktum szellemében és annak az ünneplés nyilatkozatnak értelmében, amely az erőszak alkalmazását kizárja hosszú időre biztosítani lehessen Európa és az egész világ békéjét.

Abból a közleményből, amely kiemeli, hogy a tervezetet Mussolini készítette elő s annak sarkalatos pontja

a nyugati négy nagyhatalom együttműködése,

következtetni lehet a tárgyalások további folyamára. Mussolini terve nem új keletű. Mikor Mussolini Turinban először vetette fel az európai béke biztosítására irányuló »Quadratrátus« tervét, kiemelte, hogy ennek előfeltétele a békeszerződések időközben hasznavehetlené vált rendelkezéseinek megszüntetése. De elsősorban a négy nagyhatalomnak kell megegyeznie a Kellogg-paktum szellemében és annak az ünneplés nyilatkozatnak az alapján, amely a politikai ellentétek megoldásának módjai közül kizárja az erőszak alkalmazását. Ezt a tervet vitte a megvalósítás útjára MacDonald római látogatása.

A római tanácskozás hatása Párisban rendkívül erős volt és ennek tulajdonítható, hogy

Daladier francia miniszterelnök már legközelebb Rómába utazik.

Párisban általános az a vélemény, hogy Mussolini terve megvalósítható és a további tárgyalások a következő három pont körül fognak forogni:

közeledés Franciaország és Németország között Anglia és Olaszország közvetítésével, a szerződések revíziója a Népszövetség keretében,

hogy ki lehessen kerülni az erőszak kibontakozását, végül a kismiszterek csatlakozása.

A tárgyalások eredményeivel úgy az angol, mint a francia sajtó meg van elégedve. A lapok megegyeznek abban, hogy a római találkozó igen fontos állomást jelent a béke megszerzésének terén.

MacDonald leánya és Sir John Simon külügyminiszter ma délben

elutazott Rómából.

Az állomáson az angol miniszterelnök bucsuz

tatására megjelent az angol nagyköveten és a nagykövetség személyzetén kívül Mussolini és még sokan az olasz politikai élet vezető személyiségei közül. MacDonald Rómából Párisba utazott, ahol megbeszélést folytat a francia államférfiakkal.

London, március 20. A Reuter-iroda római levelezője jelenti, hogy MacDonald a sajtó képviselői előtt a leghatározottabban tagadta bármilyen egyezmény létezését s kérte, hogy a tegnapi kiadott közleményen semmit se változtassanak.

— Alapeszmém — mondotta —, arra irányul, hogy megnyissuk a teljes megegyezés lehetőségét, még pedig ne 2—3, hanem valamennyi érintett nemzet között. Genfi és római megbeszéléseink után szilárd az a meggyőződésem, hogy a különböző államférfiak nézeteit általános megegyezés keretébe lehet összeegyeztetni. Olyan gyorsan kell cselekednünk, ahogy csak lehet, másrészt azonban nem szabad mindent elhamarkodnunk és elrontanunk. Együtt akarunk működni, hogy Európa békéjét legalább egy nemzedékre biztosítsuk.

Gömbös válasza MacDonald nyilatkozatára

Budapest, március 20. Gömbös miniszterelnök vasárnap válaszolt MacDonaldnak arra a nyilatkozatára, amelyet néhány nappal ezelőtt tett Magyarországra vonatkozólag. MacDonald — mint ismeretes — kijelentette, hogy meggyőződése szerint Magyarország sziklaszilárdan áll a középeurópai hullámokkal szemben és kétsége sincs afelől, hogy bármilyen új kavargás felidézése éppen az ezeréves Magyarországtól áll a legtávolabb. Azt üzenté Magyarország számára, hogy fejezze ki a hivatalos politika azt, amit a nép akar, érez és gondol, legyen védőbástya mindenféle szélsőséges megsemmisítő törekvés ellen és akkor a jövő kétségtelenül meg fogja érlelni a nép szorgalmának, munkakészségének hatását.

Gömbös erre a nyilatkozatra a következőket mondotta:

— MacDonald nyilatkozatának lényege a mi számunkra ez a mondat: »Legyen Magyarország védőbástya mindenféle pestis és szélsőséges megsemmisítő törekvés ellen«. A magam részéről MacDonald szavai alapján is meg erősítve látom, hogy politikai vonalvezetésem helyes. Ennek lényege: rend, nyugalom, lelki egyensúly és ezek nyomán munka befele — béke, józanság, nemzetközi gazdasági együttműködés kifelé.

— Csodálkoznom kell azon, hogy a világsajtó egyrésze háborúról beszél. Háború? Kinek jut